

NAS GLAS

*Dr. Vseučilišna knjižnica
Vseučilišna*

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokoјencev

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne štev. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Cetrletna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Štebi Alojzija, Vič pri Ljubljani, Pod Rožnik štev. 296. Rokopisov
ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le pod-
pisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednico.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se po-
šilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/1. Tja
je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Iz letnega poročila Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev.

Kakor znano je imel Savez nabavljalnih
zadrug svoj redni letni občni zbor dne 17.
maja v Skopljju in je ob tej priliki predložil
obširno in zanimivo poročilo o svojem delu.
Da seznanimo tudi čitatelje našega lista z
uspešnim delom Saveza in da zbudimo v na-
ših vrstah zanimanje za našo lastno gospo-
darsko institucijo, podajamo v naslednjem
najmarkantnejše podatke iz poročila.

I.

Savez nabavljalnih zadrug državnih
uslužbencev je bil ustanovljen leta 1921. Ob
ustanovitvi je imel včlanjenih 37 zadrug. Ob
koncu leta 1923., drugega popolnega leta po-
slovanja, je bilo včlanjenih 135 zadrug, s 434
deleži. Po pokrajinah se razdele te zadruge
sledede:

1.) Hrvaška in Slavonija	38 zadrug.
2.) Srbija	26 „
3.) Slovenija	19 „
4.) Bosna in Hercegovina	17 „
5.) Južna (stara) Srbija	14 „
6.) Vojvodina	10 „
7.) Dalmacija	8 „
8.) Črna gora	3 zadruge.

Koncem l. 1923. so šteje vse te zadruge
39.016 članov, ki se razdele po poedinih po-
krajinah sledeče:

1.) Hrvaška in Slavonija	9139 članov.
2.) Srbija	9519 „
3.) Slovenija	4784 „
4.) Bosna in Hercegovina	5767 „
5.) Južna (stara) Srbija	2545 „
6.) Vojvodina	4259 „
7.) Dalmacija	1866 „
8.) Črna gora	1137 „

Glede števila zadrug včlanjenih držav-
nih uslužbencev pravi poročilo: »To število
članov nas ne more zadovoljiti, ako se po-
gleda na število članov po poedinih zadrugah,
a še manje nas zadovoljuje, ako se pri-
merja s številom oseb, ki bi morale biti v za-
drugah. Na vsako našo zadrugo pride pov-
prečno po 285 zadrugarjev. Pod tem povpreč-
nim številom je bilo 99 zadrug, a nad njim 38.
Najnižje število zadrugarjev v eni zadrugi je
bilo 14 (Valpovo), a najvišje 5913 (Beograd).
Proti koncu poslovnega leta 1923 je bilo v 86
mestih gibanje za osnovevanje zadrug.

Kreditna sposobnost vseh zadrug je zna-
šala ob koncu leta Din 17.315.966.85 in sicer:

1.) Rezervni fond	Din 1.833.866.85
2.) Deleži	„ 4.861.250.—
3.) Jamstvo po pravilih	„ 10.620.850.—

Ob koncu leta je dolgovalo Saveza 112
zadrug vsoto Din 14.572.504.48. Poleg tega je
prosilo 22 zadrug za posojila v iznosu Din
124.123.20.

Savez je bil izvršil v prošlem poslovnem
letu 37 rednih revizij in 2 superreviziji. Več re-
vizij ni bilo mogoče izvršiti, ker ne razpolo-
ga Savez z dovoljnim številom, strokovno
izvežbanih revizorjev, a oni, katere ima Sa-
vez, so morali vršiti tudi še druge posle Sa-
veza. Nerevidiranih zadrug je še 76. Pregled
zadrug gre težko in počasi; mnogo je zadrug,
ki delujejo že po dve leti in tri leta, a niso
bile pregledane niti enkrat. Navadno traja
prva revizija po 10 dni in tudi več. Preteklo
leto se je bilo uvedlo po zadrugah enostavno
knjigovodstvo, v Ljubljani je bila zadruga
šola, kar bo vse pripomoglo, da se bodo vrši-
le revizije hitreje. Poleg tega se je povišalo
število revizorjev od 1 na 3 in postavljen je
bil še en pomožni revizor, ki se sedaj uvaja
v delo.

Izmed včlanjenih zadrug jih je bilo 17, ki
so bile v svojem delovanju zelo slabe, ali so
bile celo zastale popolnoma z delom. Večino-
ma so to one zadruge, ki so bile osnovane
na naglem še pred Savezom. Koliko od osta-
lih zadrug deluje dobro ali slabo, tega ni mo-
goče točno navesti, ker niso bile vse pregle-
dane. Toda ugotovljeno je, da so delale za-

V. P.:

Šola za najemnike.

Groteska.

Zelo je začela hirati disciplina pri najem-
nikih. Godrnjali so, da je baje neznosna na-
jemnina in da se bo menda še povišala, da
imajo hišni gospodarji absolutistične nagone,
da zanemarijo svoje hiše, skratka, pričelo je
neutemeljeno revolucionarno gibanje, češ,
ako smo plačevali za udobna stanovanja v
prejšnjih časih kvečjemu peti del svojih do-
hodkov, mora to veljati tudi danes in v bo-
dočnosti.

Zlasti zloglasno »Društvo najemnikov«,
nepotrebni protiutež »Društvu hišnih posest-
nikov«, je rovarilo neumorno v tem smislu.

To je postalo seveda preveč dobro fun-
diranemu prepričanju hišnih posestnikov.

»Šole za najemnike nam manjka« so kli-
cali. »Šola je temelj državlanske vzgoje.
Šolati moramo najemnike, da bo zopet mir
in red v naši državi!«

In postavili so za učitelja gospoda Žal-
no, gospoda, ki je najbolje poznal spletke in
zvižaje najemnikov, moža jeklenega značaja,
kadar so bile ogrožene svetinje njegovega
stanu.

»V Mestnem domu naj bo šola in za en-
krat morajo v njo iz vsake ulice najmanj po
trije najemniki in sicer oni najslabše vrste«

je dekretiral gospod Žalna. »Sicer pa itak ve
vsak, da preneha leta 1925. zaščita najemni-
kov in naj se po tem ravna« je dostavil v pri-
jetnem uradnem tonu.

Tudi jaz sem prejel to povelje in sem se-
veda se podal poslušno ob označeni uri na
lice mesta. Leto 1925. je namreč že blizu.
Oblekel sem najslabšo obleko, prvič, ker me
smatrajo tudi za človeka one »vrste« in dru-
gič, ker sem mislil, da poseti to najnovejšo
šolo le okrák mesta, a sem našel skoraj le
intelektualce najboljše vrste! Uradnike vseh
panog, visokošolske in druge profesorje, du-
ševne delavce, učitelje, zasebne uradnike,
sključene upokoјence, le tu pa tam plaho
vdovico in tugobno šiviljo. Začudeno smo
se gledali, a že se je začelo zgoščati nekaj iz
negotovnih oblik, kar nas je tlačilo še v vsaki
šoli: disciplina... In leto 1925. se bliža...

Zdajci se odpro postranska vrata in na
kateder stopi strogega obraza gospod Žalna,
šibo v roki. Vzravna se, mahne s šibo ob mi-
zo in izpregovori:

»Hvaljeni hišni gospodarji!«

Šolska disciplina nam tiči v kosteh izza
mladih let. In leto 1925. je blizu. Vsi smo po-
novili besede, razen gospoda dvornega svet-
nika Škrge. A zasačil ga je tanki sluh učitelja.

»Škrge, zakaj nisi odzdravil?« ga na-
hruli. Desetkrat zapišeš: sic volo, sic jubeo.

Sedi! In potuhnili smo se vsi. Leto 1925. se
namreč že bliža.

Kaj bi natanko opisoval učno uro! So
vse enake od gorske vasi pa do mestne gim-
nazije. Učitelj vsegamogočni vladar, ki po-
klično ubija v nesrečne glave učencev po-
trebne in nepotrebne nauke. Mi smo bili učenci,
gospod Žalna pa učitelj, s tem je poveda-
no vse.

Neki sodni svetnik, ki je poredno hrkal,
ko je razlagal učitelju pomen besede »gospo-
dar«, je bil kaznovan z desetkratnim prepri-
som reka: voluntas regis suprema lex esto;
vdovica, ki je na glas zajokala, ko je dokazo-
val učitelj, da se mora najmanj popetoriti na-
jemnina, je morala desetkrat pisati: zdrobim
vsakega, ki se upre moji volji. (S tem se je
učitelj tudi poklonil enemu državnih jezikov.)
In vendar je revica le zaplakala nad bečo
hišnih gospodarjev!

Koncem ure smo bili prepričani, da ima-
jo le oni pravico do življenja v mestu, kojih
najemnina se približa številki s petimi ničla-
mi in da je največji revež na svetu hišni go-
spodar.

Klavrno sem jo mahal domov. Le ena
misel me sedaj obvladuje: postati tudi hišni
posestnik in s tem največji revež. Odvadiš se
bom kajenja, ali še bolje, postal bom sloven-
ski literat. Tako mi je zasigurana lastna hiša.
Žal še ne do leta 1925.

druge dobro celo v takih krajih, ki niso izredno prikladni za razvoj, a druge, ki so v krajih, kjer so dani vsi pogoji za razmah, niso delale dobro, ker pri zadrugarjih ni bilo dovolj zadrugne zavesti o skupnih interesih. Mnogo je pa tudi zadrug, ki so delovale prošlo leto prav odlično. Savez upa, da bodo kmalu vse zadrugne na potu teh slednjih. Pri mnogih zadrugah je bil zapazil Savez težnjo, da bi dajale blago na kredit, kar bi gotovo zmanjšalo gospodarstvo in moralno moč zadrug. Zato je treba najti tudi za to težnjo dober izhod.

V prošlem letu Savez ni bil v stanju, da bi zadrugni vzgoji posvetil toliko pažnje, kakor je bil želel. Poleg navodil, pouka, ki jih je dajal Savez pismeno in ob priliki revizij, je bila v Ljubljani zadrugna šola, katero je posetilo 82 slušateljev. Savez je izdajal tudi svoje glasilo »Nabavljalna zadruga«, ki je moralo proti koncu leta 1923. prenehati, čeprav je bilo dobro urejevano. Glasilo se ni moglo vzdržati, ker je imelo med vsemi 40.000 zadrugarji le 300 čitateljev.

Na prošnje poedinih zadrug je Savez izvršil mnogo intervencij; nekatere z uspehom, druge zopet brez uspeha. Treba je poudariti, da se obračajo zadrugne na Savez dostikrat s takimi stvarmi, glede katerih ni mogoče posredovati, ker so protizakonite. Glavno delo v smislu zaščite zadrugnih interesov je bilo v tem, da je Savez zahteval izvršitev onega, kar je z zakonom utrjeno in kar je v interesu za celokupno zadrugno ustanovo.

Z zakonom o taksah so bile zadrugam in Savezu odvzete ugodnosti glede plačevanja taks, ugodnosti, katero jim je garantiral čl. 77. zadrugnega zakona. Izgubitev te ugodnosti so občutile vse zadrugne s Savezom vred prav težko. Savez je podvzel pri merodajnih faktorjih korake, da se vrnejo te ugodnosti. Dosedanji uspeh teh intervencij je, da je prišlo — po 4 mesecih — rešenje gospoda finančnega ministra št. 17801 od 24. IV. 1924, s katerim bomo dobili zopet vse prejšnje ugodnosti glede plačevanja taks. Tudi glede davka na poslovni promet je predvzel Savez vse, kar je bilo v njegovi moči. Stvar se je končno rešila sledeče: po zahtevi finančnega ministra je predložena ta zadeva državnemu svetu. Od njegove odločbe odvisi dobra ali slaba rešitev tega vprašanja. Finančni minister je odredil, da je izplačevala državna blagajna lansko leto na račun 1% depozita od izvršenih državnih nabavk Savezu večje zneske, kakor je to razvidno iz letnega računa. Navedli smo nekaj stvari, s katerimi se lahko pohvalimo. Navesti pa moramo tudi ono, kar je za našo ustanovo vrlo važno, česar pa, žal, nismo mogli izvesti povoljno. Mislimo na oni popust za prevoz robe na državnih železnicah in brodovih, katerega nam garantira zakon. Vse naše tozadevne intervencije so se razbile, kakor se razbijejo valovi ob obali našega Jadrana. Ko smo videli, da je ves naš trud zaman, smo vložili tožbo na državni svet. Rešitev smo dobili, ki pa veli, da državni svet ni pristojen za rešitev naše tožbe in da moramo iti administrativno pot. Državni svet pravi, da moramo na konkretnem primeru dobiti od ministrstva saobračaja rešitev, da se nam v zakonu dovolj popust ne dovoli in na podlagi tega konkretnega primera šele lahko tožimo pri državnem svetu. Vse to bo Savez izvršil.

Glavno težnjo dela je polagal Savez na ojačanje včlanjenih zadrug. Jakost zadrug je odvisna od števila zadrugarjev, od kreditne sposobnosti in od zadrugne zavesti članov.

(Dalje prihodnjič.)

Ob 50 letnici »Hranilnega in posojilnega konzorcija v Ljubljani, r. z. z o. j.

(Poročal tajnik g. Ivan Rostan na občnem zboru dne 26. aprila 1924.)

Uvod.

Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani je kreditna zadruga javnih nameščencev v Sloveniji, in stopa letos v 50 leto svojega postanka.

Ta dogodek zasluži, da ga otmemo pozabnosti. Saj leži doberšen del stare Ljubljane zadnjih 50 let tudi v letopisih našega konzorcija. Zgodovina in narodni gospodar, oba prideta pri tem lahko na svoj račun.

Meni pa se zdi ta arhiv kot ogromno groblje nemih števil, naključnih kamenitih plošk, v katere je vklesana vsa beda in trpljenje javnih nameščencev od pričetka do danes.

Nemogoče je vse to gradivo pregledno zgnesti v okvir občnega zbora. Vsejedno bodi temu dogodku v mojem poročilu posvečen spomin čeprav s zelo zgoščeno sliko o postanku in smotru, kakor tudi o vspehih zadrug in njenih idejah.

Kakor po vseh večjih mestih bivše monarhije, tako je tudi v Ljubljani obstojal do leta 1874 takozvani »Lokalni odbor« — nekak ekspozitura največje takratne zavarovalne družbe: »Prvega splošnega uradniškega društva« na Dunaju.

Iz srede tega lokalnega odbora se je leta 1874 osnoval odbor, ki je imel nalogo, da vse potrebno pripravi za ustanovitev zadrug v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 o pridobitnih in gospodarskih zadrugah.

Glasom prvih društvenih pravil, ki so bile natisnjene leto pozneje, t. j. 1875, je ta odbor sestel iz teh le gospodov:

Verderber Ivan, davčni nadinspektor,
Svetek Anton, finančni rač. oficijal,
Skofič Lovro, kontrolor dež. plač. urada,
Pirker Rajko, deželni šolski nadzornik,
Twerdy Josip, oficijal deželne vlade,
Weiglein Henrik, okrajni komisar,
Haubitz Lovro, finančni rač. revident,
Götz Ivan, geometer,
Habit Gustav, postajni šef južne železnice vsi v Ljubljani.

V tistih časih je vsepovsod še ležala neprozorna megla po gospodarskih poljanah. Kar se tiče bivše kronovine Kranjske, je takrat obstajala le »Kranjska hranilnica«, in pa banka J. C. Mayer — obe v Ljubljani.

Oderuštvo je imelo zlae čase.

Dogodki leta 1848, ter izgubljene vojne z Italijo in Nemčijo so imele za posledico težke gospodarske krize v državi, vsled katerih so umevno najbolj trpeli javni nameščenci s svojimi malimi plačami, kojih odmera je segala še v temno predmarčno dobo l. 1848. nazaj. Mali uradnik je bil brezpogojno prodan oderuštvi, bolj srednje vrste uradnik je živel v neprestanem boju z najobčutnejšim pomanjkanjem.

Šele omenjeni zadrugni zakon, ki je do malega še dandanes v veljavi, je razčistil težko ozračje. In megle so se jele dvigati in zadrugne vseh vrst so vstajale kakor gobe po dežju, da je bilo veselje.

Tako tudi uradniški konzorcij, ki so nastali vsi okrog svoje gospodarske centrale, »Urad. društva na Dunaju«.

Razmerje med konzorciji in »Uradniškem društvu« je temeljilo na vzajemnosti.

Vsakokratno konzorcijalno načelstvo je v svoji lastnosti kot lokalni odbor »Urad. društva« opravljalo posle v interesu tega društva, predvsem življensko zavarovanje. Zato je to društvo dajalo konzorcijem potrebne nizko obrestljive kredite v tekočem računu.

Tako je bilo slednjim mogoče, svojim članom tudi dajati cenena posojila.

Poleg tega je podeljevala centrala podpore in druge ugodnosti članom konzorcijev, tako na primer: prispevke za učila, zdravilišča, operacije itd.

Institucija »Urad. društva« v zvezi s temi konzorciji je torej bila tvorba posebne vrste na zadrugnem polju in brez dvoma velikega narodno gospodarskega pomena.

Nekateri taki konzorciji so se pospeli do neverjetne višine in so se prištevali med prva gospodarska podjetja države.

Ker smatram toliko splošnega uvoda v boljše razumevanje predzgodovine o konzorcijalnih institucijah za zadostno, prehajam k bistvu svojega poročila in bom pri tem razdelil nadaljna svoja izvajanja na 3 poglavja:

I. poglavje od postanka našega konzorcija do završitve njegove 25. letnice 1874—1901.

Od tu dalje do zloma avstrijsko-ogrske države 1913 II. poglavje in od prevrata sem III. poglavje.

I. Poglavje.

Ljubljanski konzorcij je v primeri z omenjenimi milijonskimi tovariši bil in ostal vedno pravcati pritlikavec.

Že sedež konzorcija, Ljubljana, takrat še obskurno provincijalno mesto z bore 20 tisoči prebivalstva, vključ ugodni zemljepisni legi, vsled katere je od zdavnja že bila znano trgovsko križišče, ni mogla imeti enakih predpogojev za razvoj in dvig konzorcija kakor bolj obljubljeni gospodarski in industrijski centridržave s kompaktnimi masami duševnega in ročnega delavstva.

Da se naš konzorcij ni razvil v mogočen denarni zavod kakor bi bilo pričakovati z ozirom na njegovo pozicijo na jugu države, so krive pa še druge, uvaževanja vredne okoliščine.

Vsled novega zadrugnega zakona je nastalo nebroj konkurenčnih posojilnic po celi državi. Kredita iščeče uradništvo pa je bilo stanovsko še nezavedno Marsikdo se je v potrebi obrnil rajši do kakera graškega ali dunajskega čifarskega kreditnega zavoda, češ, ni treba, da bi vsakdo vedel, da išče posojila.

Potem tudi centrala sama ni bila konzorciju dovolj naklonjena. Dokler se je pridno delalo na zavarovanju, je že šlo. Pozneje, ko je bil gotovo delokrog na tem polju že precej izčrpan, so polagoma z njene bogato založene mize ponehvale kapati dobrote.

Vrh vsega tega se je centralno vodstvo, v rokah nemškonalnih prenapetežev, pri podeljevanju kreditov in podpor le prerado dalo zavajati od nam nasprotnih političnih motivov. Kajti opazalo se je, da so prošnje iz Kočevskega, če tudi še tako nezadostno podprte, bile v vseh slučajih ugodno rešene, slovenske pa ne. Za te so imeli po navadi vedno kak jalov izgovor.

Razume se, da je to delalo med članstvom slabo kri in ni — kakor ni čudno, da je konzorcij čim dlje bolj pešal, čim bolj se je bližal svoji 25letnici.

Vendar pa je vključ vsem neprilikam vstrajal in požrtvovalno vršil socialno in humanitarno svoje poslanstvo ter si je kot tak pridobil velikih zaslug za poznejši razvoj domačega uradniškega življa ter njegovih stanovskih in gospodarskih stremeljenj.

Saj je bilo svojčas vse uradniško gibanje in družabno življenje teh krogov osredotočeno okoli njega. Vse podrobno delo, ki ga dandanes vrše neštete naše organizacije, se je takrat kopičilo v rokah konzorcijolanih funkcionarjev. Vse intervencije, poročila, priporočila, prošnje in urgence v stanovskih, materijalnih, pa tudi čisto osebnih zadevah uradništva so šle svojo pot skozi konzorcij na tukajšnjo ali dunajsko vlado. In marsikaka dandanes obstoječa večja organizacija ima

„Hotel Slon“, Ljubljana

Moderno preurejeno kopališče, restavracija in kavarna
Centralna kurjava!

svoj postanek zahvaliti inicijativi in pobudi iz konzorcijskih krogov.

Ob koncu tega poglavja moram še predstaviti, da se je proslava 25letnice — bilo je to nekako sredi junija leta 1901 — vršila na zelo svečan način. V predvečer so priredili serenado v čast društvenemu tajniku g. Antonu Svetku, sedaj še živečemu računskemu ravnatelju v pokoju, ki je bil doma skozi 30 let kot funkcionar duša konzorcija. Drugi dan pa se je vršila ljudska veselica v Mestnem domu z vojaško godbo, šramel kvartetom, diletantskimi nastopi, plesom in drugo zabavo. (Konec prih.)

Zdravje.

(Nadaljevanje in konec.)

Solnčenje — helioterapija.

Poleg zraka in hrane je solnce jako velikega pomena za zdravljenje zunanjih tuberkuloz. Žal, da se uporablja malo, če pa se uporablja, se ukorišča napačno. Najpogostejše se namreč izpostavljajo solnčnim žarkom samo obolela mesta. Treba pa je solnčiti vse telo, ker se samo na ta način podpira organizem v boju zoper tuberkulozo.

Ko se pokrije glava s klobukom ali zavaruje kako drugače zoper solnce, se izpostavi solncu najprej sprednja in potem prav za toliko časa zadnja stran. Helioterapija pa se vrši tako, kakor kaže tabela v tem listu.

Kakor je videti iz te tabele, se je treba solnčiti vsak dan pet minut več. Kdor ne bi ravnal tako, nego bi naglo izpostavljati kožo solnčnim žarkom, bi dobil opekline, ki so jako neprijetne. Tako preplašen pacient se potem težko odloči, da bi počel s solnčenjem iznova.

Dnevi	noge do kolena in roke do lehti	lehti in meča	prsi in trebuh
I. dan	5 minut	0	0
II. „	10 „	5 minut	0
III. „	15 „	10 „	5 minut
IV. „	20 „	15 „	10 „
V. „	25 „	20 „	15 „
VI. „	30 „	25 „	20 „

Torej se je treba že izpočetka ravnati po metodi. Solnčenje mora trajati najmanj dve do tri ure na dan in sicer skupaj sprednje in zadnje strani. Najbolje je, če se vrši na odprtem prostoru. Rane pa je treba izpostavljati solnčnim žarkom kolikor mogoče dolgo. Za ljudi, ki so jako občutljivi, je treba vršiti v prvi vrsti prva solnčenja v pričo zdravnika, ki naj še točneje odmeri izpostavljenost solncu in tako prepreči izvestne neugodne pojave, ki se časih opažajo.

Odmor.

Odmor stori, da ohranimo organizmu nekaj več rezerve, iz katere mora vzdrževati normalno funkcioniranje posameznih organov ter se boriti zoper obstoječo infekcijo.

Pri zdravljenju tuberkuloznih obolenj v zgloboh in kosteh je imobilizacija eden izmed najglavnejših faktorjev. Zato hočem tu govoriti o njej samo vobče; posebe pa izpregovorimo o vsakem delu tedaj, ko bomo posamezno razpravljali o njih.

Če pomislimo, da tuberkuloza razdira, a ničesar ne ustvarja (la tuberculose détruit mais ne forme pas), nasprotno drugim pojavom, kakršna sta osteomielitis in sifilida kosti, pojмимо takoj, da je imobilizacija neizogib-

no potrebna. Zakaj če pustimo n. pr. po tuberkuloznem obolenju kolka pacientu hoditi in ga ne imobiliziramo, se zgodi to-le: Razen tega, da tuberkulozni proces sam razjeda mečno in medenično kost, se tudi pridruži še takozvana »kompresivna ulceracija«, t. j. razjedanje teh kosti, ker pritiska ob hoji medenična kost na mečno kost, ko se vsa telesna teža prenaša po medenici na meča. Če pa vemo, kako so tako obolele kosti mehke, nam je popolnoma jasno, da jih proces naglo razjeda, ako se hoja ne prepreči in ne izvrši imobilizacija. Zato tudi mnogi bolniki propadajo samo zaradi tega, ker se nečejo podrediti imobilizaciji, najsi so dve ali več let zahajali v eno izmed kopališč, ki slove za jako zdravilna. Ti kraji so brez dvoma jako dobri, toda vsak pacient mora vedeti, kako sme in kako ne sme ravnati.

Če kdo trpi za tuberkuloznimi obolenji na površini, se mu priporoča izprehajanje in kopanje kakor tudi blato (v kopališčih, kjer ga je kaj). Če pa gre za bolnika, ki mu je tuberkulozno obolel velik zgolb, je treba v prvi vrsti zahtevati od njega, naj ne hodi, nego se imobilizira. Če se doda temu dobra hrana, zrak in solnce, je uspeh brez dvoma jako dober.

Kar pa se tiče kopanja in blata, sme to odrediti samo zdravnik, zakaj vsako drugo zdravljenje le škoduje bolniku.

Dr. Dim. M. Jovčič.

Biljetarnica „Putnika“ in uradništvo.

Pri »Zvezi za tujski promet za Slovenijo« v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 8, obstoja že dalje časa biljetarnica (podružnica) d. d. »Putnik«, ki prodaja železn. vozovnice brez vsakega doplačila tri dni naprej. Jasno je, da je ta, za Ljubljano sicer nov modus nabave vozovnic za občinstvo zelo prikladen, saj odpade ono grozno čakanje in prerivanje pri kolodvorski blagajni, katero človeku že vnaprej zagreni vsako potovanje. Vendar se naše občinstvo, predvsem inteligenca, uradništvo, turisti, ne poslužujejo te biljetarnice, bodisi ne v zadostni meri, bodisi sploh ne. Tako toži pravkar »Zveza« v posebni okrožnici, razposlani inteligenčnim (uradniškim) krogom, priporočajoč jim, naj se obračajo na »Putnikovo« biljetarnico.

Odkod ta nekako čuden pojav, ta neuspeh »Putnika«? Saj prodaja n. pr. zagrebška podružnica »Putnika« mesečno za 1 milijon dinarjev vozovnic, ljubljanska biljetarnica pa le za 10.000 Din.

Odgovor je prav enostaven.

Predvsem se ne sme prezreti, da je dandanes uradništvo vobče, zlasti pa višje uradništvo, kakor inteligenca sploh, popolnoma deklasirano, tako vobče, kakor v posebnem glede prejemkov.

Dokazano, a še celo v prizadetih krogih skoraj popolnoma neznano dejstvo je, da prejema naše uradništvo dandanes le minimalne odstotke svojih predvojnih prejemkov, do čim je manualno delavstvo doseglo skoraj že svoj predvojni standard of life.

Tako prejema uradnik:

v IV. činovnem razredu	16%,
» V. »	17%,
» VI. »	21%,
» VII. »	23%,
» VIII. »	28%,
» IX. »	32%,
» X. »	40%;

a sluga in stražniško osebje prejema že 44%, oficijant 48%, pomožni uradnik 67% in pomožni delavec 77%, delavec - profesorist pa celo 98% svojih predvojnih valoriziranih prejemkov.

Torej čim višji čin, tem slabša plača. Pač današnji narobe svet, ki precenjuje ročno, a

podcenjuje duševno delo. Najbolje plačani uradnik zaostaja za delavcem za 31%, najslabše plačani pa za 84%!

Seveda velja to le za uradništvo v Jugoslaviji, ki je najbolj prezirana in teptana para na svetu in je najslabše plačano. Zato je pa tudi uprava taka, kakor je in bo še slabša. Drugod ne ravnajo tako z uradništvom, ne n. pr. na Češkem, še manj pa v Avstriji, kjer je pravkar n. pr. dunajska občina regulirala prejemke svojemu uradništvu tako, da ga je postavila skoraj na predvojni standard of life.

(Dalje prihodnjič.)

VESTNIK.

Upokojenci čakajo. Beograjski »Činovniški Glasnik« piše v eni izmed zadnjih števil o komisiji, ki ima nalog, da uredi vprašanje prejemkov upokojencev, sledeče: »Od 28. februarja 1922 dalje zahtevajo upokojenci in upokojenke, da se popravi njihovo materijelno stanje. Do tega datuma je bil njihov materijelni položaj mizern, a od tega dne dalje ne le, da se jim ni izboljšal, temveč je postal še vse bolj mizern, ker je vrednost denarja še padla. Kredit za draginjske doklade je povečan za upokojence v budžetskem letu 1924-25 od 200 na 250 milijonov dinarjev. Ker se ne misli na izpremembo rodbinskih doklad, za katere je potrebno na leto 50—70 milijonov dinarjev, bi odpadlo na povišanje osebnih doklad in stanarine 135 milijonov dinarjev. Na ta način bi se ti dodatki povprečno povišali za 37 odstotkov. To ni mnogo, a boljše kakor nič. Problem torej ni kompliciran in s tehnične strani lahko izvedljiv. Toda stvar se zavlakuje v nedogled in komisija proučava to vprašanje že tako dolgo, da se ne vidi konca tega proučavanja. Med tem pa upokojenci čakajo, postajajo od dne do dne bolj nevoljni in vsak dan jim bolj in bolj upada vera v socialno pravičnost. Toda čim bolj poteka čas, tembolj postaja problem kompliciran. Ako bi bil kredit 50 milijonov dinarjev takoj izkoriščen, ko je stopil novi budžet v veljavo, bi bili dobili upokojenci za 37 odstotkov povišane osebnih doklade in stanarino. Ako teh 50 milijonov ne bo upotrebljenih za celotno leto, temveč le za 10 mesecev, tedaj daje ta kredit možnost, da se odobri povišanje teh prejemkov za 50%. Skrajni čas bi bil, da bi komisija izdelala svoje predloge tako, da se uporabi ves dovoljeni kredit za izboljšanje stanja upokojencev.«

KOLSA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zagreb, Račkova ulica 3.

Najcenejše stare in nove
PISALNE STROJE
kakor tudi vse potrebščine pri
L. Baraga
Ljubljana Ljubljana
SELENBURGOVA UL. 6/I
Mehanična delavnica (popravljalnica)

Razvrstitev. Morda še nobena stvar ni dvigala toliko nevolje med državnimi uslužbenci kakor razvrstitev na kategorije, grupe in skupine. Prizivov na državni svet kar dežuje in vsak dan dobi ta institucija okoli 1000 prizivov. Več kakor 50% vseh prevedenih drž. uslužbencev je vložilo doslej prizive, čeprav nekatera ministrstva še ni-

so izvršila tega posla. Po vsem tem se vidi, da krivic pri razvrstitvi ne bo mogoče odpraviti drugače, kakor s tem, da se sedaj veljavna naredba popolnoma ne izpremeni.

Dom Saveza državnih uslužbencev v Beogradu je bil pred kratkim dovršen. Dom je skromna

zgradba v parku, ki je pri poslovanju finančnega ministrstva. Dom ima veliko dvorano za sestanke, skupščine itd. in poleg dvorane manjše prostore, v katerih so pisarna Glavnega saveza, pisarna savezov za Srbijo, Črno goro in Vojvodino ter redakcija in administracija »Činoviškega Glasnika«.

Modna in športna trgovina za dame in gospode

P. Magdič

LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

Telefon int. 438.

Krojaštvo **Fran Iglič** Krojaštvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.

Ideologija oblek za gospode, otroke in uniforme.
Za dame po najnovejšem modernem kroju.
Lastna zaloga modnega blaga.
— Uradnikom znaten popust. —

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Tovariši!

Priporoča se Vam trgovina s papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami

Karol Till,

Ljubljana, Kongresni trg št. 8.

(lastnik Gruber in Pokovec).

Prvovrstno blago in zmerne cene.

Tvrdba Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

priporoča najboljšo šivalno stroje in kolesa, Gritznere, potrebščine za šivilje in krojače modno blago in galanterijo.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo

dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik

Stritarjeva ul.

LJUBLJANA

Lingarjeva ul.

Priporoča svojo zalogo novosti za pomladansko in letno sezono, za ženske in moške obleke, froir foulardin, etamin, markizet, krepdešin, delen, saten, belo in barvasto perilo, bele in barvaste, bambazaste in platnene damast mizne garniture za 6 in 12 oseb, bele barvaste mizne prte, salonske preproge, pliš, tapestri, jute, linoleum, kokos vseh velikosti, čipkasta posteljna pregrinjala, zastore, posteljne gobelin garniture i. t. d.

Cene znatno znižane.

Cene znatno znižane.

Priporoča se

modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Perje in puh

C. J. HAMANN

— Ljubljana, Mestni trg 8. —

Tovariši

poravnajte zaostalo članarino!

Priporoča se za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin

tvrdka

M. Tičar, Ljubljana.

„Aikadont“

zobna pasta.

Glavna zaloga drogerija.

Anton Kanc, Ljubljana.

Usnje

kupite najceneje pri tvrdki

Franc Pleterski

Ljubljana, Vodnikov trg 5

Državnim nameščencem popust.

Priporoča se

I. Korenčan

trgovina pletenin, norimberškega in galanterijskega blaga na veliko in malo.

Cene nizke — postrežba točna.

Ljubljana, Mestni trg 20.

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani

Najcenejši nakup banaške moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, južnega sadja, dišav ter vseh vrst spece-rijskega in kolonijalnega blaga.

Vedno najnižje cene!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA - DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

Delniška glavnica
Din 50.000.000—
Skupne rezerve ca:
Din 10.000.000—

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Tel. št.: 261, 413,
502, 503 in 504.

SE PRIPOROČA ZA VSE BANČNE POSLE.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj moderno urejeno
zdravilišče kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vreli:

„TEMPEL“ — „STYRIA“ — „DONAT“

Svetovno znani zdravilni vreli!

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: maj — september.

Zimska sezona: november — marec.

Cene zmerne! — V pred in posezoni znaten popust. — Koncertira vojaška godba. — Največja udobnost. — Prometne zveze ugodne.

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.